

trä!

EN TIDNING SOM INSPIRERANDE ARKITEKTUR
FRÅN SVENSK TRÄ » NUMMER 2 » 2018

THOMAS RÖHNER
»Färre misstag
och bättre
koordination

KALENDARIET
Nytt trä nätverk
för arkitekter

**LEK MED FANTASI
OCH TEKNIK**

**MOJLIGHETERNAS
MATERIAL I VENEDIG**

**TAK SKAPAR
EGEN IDENTITET**

Tre lösningar - tre gestaltningar

**TRÄSTRUKTUR
MED UTSIKT**

Identitetsbärande

Tak som definierar rum. Avancerade takkonstruktioner av trä har ofta haft som syfte att förvåna besökaren och att markera byggnadens betydelse, som en symbol för makt och överflöd hos kungar, kejsare och andliga ledare. I dag finns kreativa tak med bärande element av trä i byggnader över stora delar av världen. »

TEX: Mats Wigardt foro Didier Boyde ja Tour (La Seine Musicale), Leonardo Filadelfia (Burgensstock Tennis Hall) och Julien Lanoo (Dietrich Untertrifaller)

Thomas Steiner, konstruktör på Neue Holzbau
»STRUKTUREN GJORDE ATT VI INTE KUNDE ANVÄNDA TRADITIONELLA BESLAG«

» med en alldeles speciell takkonstruktion, är Diamond Domes-komplexet som ingår i Bürgenstock Hotels & Resort i Schweiz, 874 meter över havet. Det är ett spahotell vars historia börjar 1864 med att Franz Josef Bucher och snickaren Joseph Durrer öppnar ett litet sågverk som några år senare utvidgas med tillverkning av trähus och parkettgolv. Franz Joseph Bucher förstod tidigt att området kring Luzernsjön var attraktivt för besökare och beslöt sig för att bygga ett hotell på Bürgenberg, sedermera omdöpt till Bürgenstock.

REDAN FRÅN FÖRSTA stund blev hotellet ett exklusivt och populärt tillhåll för de rika och berömda. Här erbjöds, utöver utsikten över alptopparna runt Luzernsjön, även allehanda behandlingar för ökat välmående. Ångbad, bastu, massage, träning – inget saknas. Numera finns även en ny tennis- och evenemangshall byggd på en brant sluttning invid Bürgenstock. Eller snarare två hallar med tätlänkande tak och med ytterligare en tennisbana mellan sig, som vintertid förvandlas till skridskois. De bägge spegelvända byggnaderna har båda en speciell takkonstruktion

som imiterar den polygonala formen av en bergskristall, därav namnet Diamond Domes.

Det var när hela hotellområdet stod inför en modernisering som Rüssli Architekten i Luzern fick uppdraget att rita de två tennishallarna. Planen var att bygga bärverket i stål, men på grund av stålets rörelser vid stora temperaturskillnader rekommenderade ingenjörerna på Neue Holzbau att man i just detta projekt i stället borde använda limträ, med enbart hammarband av stål som även fungerar som en »dragring«. På bara fyra månader var allt byggmaterial prefabricerat och på smala, äventyrliga alpvägar fraktat med specialfordon till byggarbetsplatsen. Efter ytterligare fyra månader hade fem montörer monterat taket. Därefter tog det två månader att göra allt färdigt invändigt.

– Den fristående takkonstruktionen med sina olika lutningar, varierande höjd över marken och de stora krafter den utsätts för innebär ett komplicerat samarbete mellan ingenjörer och montageplanerare, konstaterar projektledaren Thomas Steiner på Neue Holzbau.

Det krävdes detaljerade lösningar som både uppfyllde alla krav som ställdes samt »

Diamond Domes

Arkitekt: Rüssli Architekten.
Beställare: ARGE Diamant, Medava + Partner.
Konstruktör: Besmer-Brunner/Neue Holzbau.
Yta: 1 650 kvm.
Kostnad: 15,1 miljoner schweizerfranc.

1. De nya tennishallarna har konstruerats på en brant sluttning med utsikt mot Luzernsjön och med takstomme av huvudsakligen limträ och KL-trä.
2. På grund av takets struktur behövde konstruktörerna utveckla nya beslag under arbetets gång.
3. De prefabricerade byggelementen fraktades med specialfordon till Bürgenstock.
4. Eftersom konstruktionen lämnats exponerad ville man inte lämna några ståldetaljer synliga.
5. Takkonstruktionen med sitt tydliga primära (grönt) och sekundära bärverk.

